ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ”
адрес: с. Секулово, общ. Дулово, обл. Силистра, ул. ”Мир”№21
тел.0879395937, e-mail:ousekulovo@mail.bg.info-1900304@edu.mon.bg

Утвърдил: NATASHA VASILEVA STOYANOVA Digitally signed by NATASHA VASILEVA STOYANOVA Date: 2026.10.06 14:38:32 +03'00'

Н. Стоянова
Директор на ОУ „Св.св.Кирил и Методий”

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА

ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА ЗА УЧЕНИЦИТЕ В ПЕТИ - СЕДМИ КЛАС ЗА УЧЕБНАТА 2026-2027 Г.

I. Общо представяне на програмата

Обучението по безопасност на движение по пътищата в тази възраст е неделима част от цялостното възпитание, обучение и социализиране на ученика от пети до седми клас.

Дългосрочната цел на това обучение е създаването у ученика определен начин на мислене и поведение на пътя, които ще му осигурят защитна система, като участник в движението на база развита сензорика и ще му позволи да вижда, предвижда и анализира дадена пътна ситуация в нейното развитие.

В обучението по безопасност на движение по пътищата в тази възраст ученикът е поставен в нова учебна ситуация. От гледна точка на Закона за движение по пътищата той вече има право да се вози до водача и така да възприема, анализира и оценява пътната среда от позиция на бъдещ водач.

Това за него е възможност да сравнява наученото по безопасност на движение по пътищата, доколко и как може да бъде видяно в поведението на другите участници в движението.

II. Цели на обучението

1. Вербална комуникация на ниво родови и видови понятия.
2. Анализиране на пътна ситуация, водеща до пътнотранспортно произшествие.
3. Отговорност и самоконтрол при пътнотранспортно произшествие.
4. Работа с пътни карти, GPS навигация и схема на двутактов двигател (мотопед).

III. Специфика на възпитанието и обучението

Психофизиологически профил на учениците от V - VII клас, като участници в пътното движение.

Учениците от 11 до 15 години се движат много повече от тези, от по-малката възрастова група. Те самостоятелно отиват на училище и самостоятелно пътуват в различни превозни средства. И така те могат да станат участници в пътнотранспортни произшествия с тях. В тази възраст те растат бързо. Пропорциите на тялото им се изменят непрекъснато. От друга страна тяхната жизненост непрекъснато ги подтиква към движение. И тук вече възниква противоречието между изискването за дисциплина в пътното движение и естествената физиологическа потребност от свободно движение.

Усещания и възприятия.

Комплексните дразнители от обективната действителност активизират редица анализатори. Това особено личи при възприемане на големина, форма, движение, разстояние, гладкост или грапавина на предметите, т.е. сензорни еталони. Тези сложни възприятия са възможни благодарение на взаимно свързаното действие на редица усещания и анализатори. Това означава, че учениците се учат да възприемат сложни предмети и техните еталонни отношения. Определяне посоката на източник на звук също се постига не само чрез слуховия анализатор, а и с участието на зрителния апарат, като между двата анализатора се изгражда условнорефлекторна връзка.

За това едно от първите условия за резултатна учебно-възпитателна работа по безопасност на движение по пътищата в тази възраст е да се проучи нивото и състоянието на сетивните органи на учениците. Това проучване трябва да стане основа за възпитаване и развиване на сетивата.

Установено е, че остротата на зрението се повишава до 15 годишна възраст с 60 %. Цветоусещането в този период също се увеличава с 60 %.

Всичко това показва, че системната работа на учителите по БДП, музика, физкултура, изобразителна дейност повишава остротата на усещанията, подобрява възприятията, включително и тези, необходими за правилното, точно и навременно възприемане и оценяване на пътната среда от ученика.

Поради важността на анализаторите при обучението по безопасност на движението по пътищата е необходимо да се следи състоянието на рецепторите на учениците на база периодично провеждана диагностика. Например състоянието на цветното зрение (далтонизъм).

Много важно е да се следи нивото на развитие на цветоусещането, бинауралния слух, двигателните реакции, пространственото ориентиране и др.

В тази възраст продължава развитието на перцептивните умения на база сензорните еталони.

При организиране на наблюдения в практически уроци вниманието на учениците трябва да бъде насочено и поддържано към взаимоотношенията водач-път-автомобил-пешеходци.

Качества на вниманието, които трябва да се възпитават в обучението по безопасност на движението, като елементи на защитния механизъм на ученика:

- Устойчивост на вниманието.
- Обем на вниманието.
- Разпределеност на вниманието.
- Подвижност на вниманието.

- Концентрация на вниманието.
- Разсеяност.

В обучението по безопасност на движение по пътищата важно място заемат и понятията свързани с елементите на пътната среда, пътната сигнализация и др.

Условията за успешно формиране на тези понятия изискват:

- Наличие на подходяща учебна среда, осигуряваща възможност за наблюдение на изучаваните явления или обекти.
- Да се „извикат" в съзнанието на ученика старите представи и понятия, като основа за изграждане на новите;
- Последователност при преподаване на новите знания.
- Осигуряване на условия за сравнение.
- Осигурена връзка между теорията и практиката в учебния процес.
- Изясняване на връзките и зависимостите на новото понятие с другите, вече изградени представи и понятия.
- Формиране на определение за новото понятие или разширяване на съществуващо вече определение.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия по класове:

V КЛАС

Дата	Област на компепентност	Тематично направление	тема	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Методи, използвани при работата	Забележка
19.10.2026	**Пътна среда**	Пътна мрежа	Скоростен път. Автомобилен път.	Може да сравнява обикновен път, скоростен път, автомобилен път, автомагистрала. **Скоростен път, автомобилен път.*	*Беседа, електронни ресурси*	
30.11.2026	**Пътни превозни средства**	Видове ППС	Моторни превозни средства.*	Може да дава характеристика на ППС и МПС.	*Беседа, електронни ресурси*	

				**TIR, лек автомобил, товарен автомобил, специални пътни превозни средства.*		
18.01.2027	**Пътна сигнализация**	Сигнализиране на движението с пътни знаци	Предупредителни пътни знаци за опасност, пътни знаци относно предимство и пътни знаци за въвеждане на забрана и отменяне на въведената забрана	Може да именува знаците и ги разграничава по вид, форма, цвят. **Предупреждение, предимство, забрана*	*Беседа, модели ел. ресурси*	
15.02.2027	**Пътна сигнализация**	Сигнализиране на движението с пътни знаци	Видове пътни знаци – пъзели	Подреждане на пъзели. Практическа дейност	Модели на пътни знаци	
15.03.2027	**Поведение на пътя.**	Конфликти на пътя.	Конфликти на пътя.*	Може да обяснява причините за възникване на конфликти. **Конфликт, инцидент, катастрофа.*	Беседа, ел. ресурси	
10.05.2027	**Перцептивни умения за безопасно поведение на пътя.**	Прогнозиране на пътнотранспортна обстановка.	Виждам-предвиждам	Може да възприеме в пълнота пътната среда. Може да анализира пътна ситуация. Може да прогнозира развитието на дадена пътна ситуация.	Беседа, ел. ресурси	

VI КЛАС

дата	Област на компепентност	Тематично направление	тема	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Методи, използвани при работата	Забележка
05.10.2026	**Пътна среда**	Пътищата в България	Видове пътища. Пътна мрежа	Може да сравни пътища от различните категории по показатели, свързани с безопасността на движението **Пътна мрежа*	Беседа, ел. ресурси	
30.11.2026	**Пътна среда**	Сигнализиране на движението с пътни знаци	Пътни знаци със задължителни предписания, със специални предписания и даващи допълнителна информация	Може да назове правилно знаците. Може да обясни тяхното действие	Беседа, ел. ресурси	
18.01.2027	**Пътна среда**	Сигнализиране на движението с пътни знаци	Пътни знаци със задължителни предписания, със специални предписания и даващи допълнителна информация	Подрежда пъзели и описва значението на пътните знаци.	Модели на пътни знаци	
22.03.2027	**Правила и култура на поведение на пътя**	Специални моторни превозни средства	Моторни превозни средства със специален режим на движение	Може да назове моторните превозни средства със специален режим на движение. Може да		

				обясни какво значи специален режим на движение **Специален режим на движение*		
19.04.2027	**Правила и култура на поведение на пътя**	Конфликти на пътя	Алкохол	Може да опише нивата на опиване и влиянието им върху водача *Алкохол	Беседа, очила	
10.05.2027	**Перцептивни умения за безопасно поведение на пътя**	Зрение и безопасност на движението	Сензорни характеристика на зрението	Може да изброи сензорните характеристики на зрението. Може да обясни тяхното влияние върху безопасността на движението. **Острота и акомодация на зрението, периферно зрение, нощно зрение*	Беседа, ел. ресурси	

VII КЛАС

дата	Област на компепентност	Тематично направление	тема	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Методи, използвани при работата	
09.11.2026	Пътна среда	Ориентиране при пътуване	Карта на пътищата в България	• Може да избере маршрут по карта на пътищата в страната от едно населено място до друго. • Може да обясни особеностите на маршрута. Може да обясни как се избира маршрут с GPS навигация.	дискусия, проучване, аргументиране на позиция, работа с навигационни програми	
30.11.2026	Пътна среда	Ориентиране при пътуване	Карта на пътищата в България	• Може да избере маршрут по карта на пътищата в страната от едно населено място до друго. • Може да обясни особеностите на маршрута. Може да обясни как се избира маршрут с GPS навигация.	дискусия, проучване, аргументиране на позиция, работа с навигационни програми	

14.12.2026	Пътна следа	Моторни превозни средства на две колела	Мотопед	Може да обясни устройството и действието на двутактов двигател.	дискусия, проучване, аргументиране на позиция, анализ на снимки и образци	
29.03.2027	Правила и култура на поведение	Пътна сигнализация	Пътни знаци	• Може да назове правилно знаците. Може да обясни тяхното действие.	дискусия, писане, проучване, разучаване на знаци, практическа работа с пътни знаци	
31.05.2027	Правила и култура на поведение	Конфликти на пътя	Скорост. Пътнотранспортни произшествия	• Може да обясни защо скоростта най-често става причина за пътнотранспортно произшествие. • Може да разграничи видовете пътнотранспортни произшествия: с участие и без участие. Може да даде определение за несъобразена скорост.	дискусия, решаване на проблемни ситуации, разучаване на правила	
14.06.2027	**Перцептивни умения за безопасно поведение на пътя.**	Зрение и безопасност на движение.	Сензорни характеристики на зрението	Може да направи сензорна характеристика на своето зрението, включително и цветното зрение.	проучване, анализ, писане	

V. Методически указания за приложение на програмата

Учебното съдържание е разработено като области на компетентност, всяка от които започва от първи клас и се разширява и допълва до седми клас по хоризонтала. Това става чрез понятийният апарат, включен в съдържанието на глобалната тема. Отделно от това, по вертикала, понятийният апарат на глобалните теми се разширява и допълва, т.е. постигната е вътрешно-логическа връзка по хоризонтала и вертикала между глобални теми и понятийния състав в тях.
При учениците от VII клас сензитивният период на развитие трябва да бъде приключен. От гледна точка на психологията се приема, че когато един ученик навърши 14 години вече може да бъде самостоятелен участник в пътното движение, който знае как да осигури своята безопасност на пътя и за това учебната програма, подготвя ученика за самостоятелен участник в пътното движение.
За повишаване ефективността на учебния процес той трябва да се провежда в интерактивна класна стая.
Изпълнението на учебната програма за VII клас на най-високо ниво може да стане чрез използване на дидактическа технология при разработване на учебното съдържание и неговото реализиране в урока.
Това означава въвеждане на таксономия при неговото разработване. Формулиране на ясна цел – еталон, провеждане на възпроизвеждащ-обучаващ цикъл и прилагане на технология на пълното научаване чрез съответните активни глаголи, а самото реализиране на учебното съдържание става чрез стъпка: информация, операция, контрол.
„Петминутката” по БДП задължително се провежда всеки ден и подпомага учебната дейност по БДП.

Прилагането на дидактическата технология при разработването на учебното съдържание и в частност на урока е свързано с формулирането на ясна цел – еталон, провеждане на възпроизвеждащ обучаващ цикъл и прилагане на технология на пълното научаване чрез съответните активни глаголи, а самото реализиране на учебното съдържание става чрез стъпките: информация, операция и контрол.
Оценяването на постигнатите резултати от обучението на учениците е насочващо по отношение на предприемането на мерки за оказване на подкрепа в овладяването на учебното съдържание, като за целта могат да се използват различни тестове и игри в съответствие с възрастта и възможностите на учениците.
За постигането на очакваните резултати от обучението могат да се използват учебни помагала, планове и схеми на населеното място и големи пътни възли, учебно-помощна литература за учителя, нормативната уредба, регламентираща безопасното движение и др.